

YABANCI DİL EĞİTİM ve ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Yrd. Doç. Dr. İsmail ERTON
Atılım Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi

Küreselleşen dünyamızda bugün fiziki sınırların ve kısıtlamaların önemi gelişmiş ülkelerde artık sadece sembolik düzeyde anılır oldu. Dil öğretimi ve çeviri çalışmalarındaki gelişmelerle birlikte kültürlerarası yakınlaşma giderek hızlandı. İnsanlarda tekdüze bir vatandaşlık bilinci, yerini bir dünya insanı olabilme düşüncesine bıraktı. Elbette tüm bu gelişmelerin kalbinde ve temelinde bir yabancı dili hızlı ve rahat bir şekilde öğrenebilmenin getirdiği rahatlık var.

Günümüzde teknoloji kullanımı hayatımızın pek çok alanında işlerimizi daha kolaylıkla yapabilmemizi sağlıyor. Elbette, dil eğitim-öğretimi de bundan nasibini alıyor. Teknolojinin dil öğretiminde kullanılması gerek öğretmenlere gerekse öğrencilere pek çok alanda kolaylık sağlıyor.

Ülkemizde bir dil sınıfında ortalama 30-40 öğrenci bulunuyor. Bazı özel okullarda ve vakıf üniversitelerinde bu sayı 15-20 arasında. Yurtdışında bu işi ciddi yapan kurumlarda bu sayı 10-15 arasında. Yani ülkemizde dil sınıflarındaki öğrenci sayısı oldukça fazla. Buna rağmen pek çok okul ve öğretmen teknolojinin kullanımını yaygınlaştırma çabasında. Bunun nedenlerini, doğruları ve yanlışları şöyle sıralayabiliriz:

- Öğrenciler ile iletişim kurabilmek: Şu anda Y ve Z kuşağının teknolojiye olan ilgisinden ve becerisinden istifade ederek 'teknolojiyi kullanan öğretmen' olabilme ünvanını elde etmek. Yanlış!
Doğrusu: Sınıf içerisinde öğrencileri ile sağlıklı diyalog kuramayan bir öğretmenin sosyal medya ile öğrencilerine birtakım ödevler vermesi veya tavsiyelerde bulunması Y ve Z kuşakları için 'elektronik eziyetten' yani dikteden başka birşey değildir.
- Kurumsal anlamda 'biz teknolojiyi kullanıyoruz' diyebilmek: Birçok yabancı yayın kuruluşu, dizüstü ve tablet bilgisayarların gelişmesi ve akıllı telefonların yaygınlaşması ile birlikte dil öğretiminde çığır açabilecek programlar hazırlayıp piyasaya sundular. Okullar bu programları alabilmek için birbirleri ile yarışıyor. Yanlış!
Doğrusu: Bu programların maliyetini okullar ekseriyetle velilere yüklüyor. Okullar öğrencilerine ücretsiz tablet veya dizüstü bilgisayar veriyor. Ancak, veliler okul taksitlerinde bu kalemi ödediklerinin farkında bile değil çünkü bilgisayar destekli dil öğretimi olması gereken hali ile müfredatlarda yer almıyor. Yani sonradan eklenmiş bir olay. Bilgisayar destekli dil öğretimi bir sistemdir ve müfredatı ayrıdır. Uzmanlar tarafından çok dikkatlice hazırlanması

gerekmektedir ki böyle olduğunda da dil öğrenmenin maliyeti oldukça artmakta fakat süresi kısalmakta ve kalitesi artmaktadır.

- Dil eğitim ve öğretiminde, derslerde kullanılan materyallere ek olarak bilgisayar destekli programların kullanılması, öğrencilerin konuya ilgisini daha fazla çekmek, motivasyonu sağlayarak sıkılmalarını ve hem de yaptıkları işten zevk almalarını sağlamak için gereklidir. Film ve video destekli dil öğretim programları, internet üzerindeki uygulamalar, oyunlar, bloglar (internet günlükleri), skype, podcast (internet yayınları), moodle, vb. imkanlar dil eğitim ve öğretimini zenginleştirmekte ve geleneksel dil eğitim-öğretim metodlarının yarattığı dar çerçeveden öğrencileri kurtarmaktadır.
- Her birey farklı kişilik özelliklerine sahiptir. Bu kişilik özelliklerine bağlı olarak farklı öğrenme stil ve stratejileri geliştirebilirler. Örneğin içedönük bir birey görsel öğrenme stiline sahip olup, dışadönük bir birey işitsel öğrenme stiline sahip olabilir. Buna bağlı olarak bu bireyler, sosyal, bilişsel veya bilişötesi gibi farklı öğrenme stratejileri geliştirmiş olabilirler. Sınıf içerisinde bir öğretmenin bilinçli olarak öğrencilerinin öğrenme stil ve stratejilerine göre ders içeriği hazırlaması ideal olmalıdır. Ancak, ekseriyetle bu gerçekleşmez ve farklı kişilik özelliklerine sahip olup farklı öğrenme stil ve stratejiler geliştiren bireyler her dersten istediklerini alamazlar ve arzu ettikleri performans sergileyemezler. Dil eğitim ve öğretiminde bu aşamada teknolojinin kullanımı öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir. Örneğin internet üzerinde anlatılan ve pratik edilen bir konu bireye daha fazla kişisel çalışma imkan ve alanı sağlayabilecektir. Bloglar, moodle gibi programların kullanılması, sınıfta ders esnasında sorulamayan (çekinilen/acil) birtakım akademik-kişisel soruların öğretim elemanına direk yönlendirilmesini sağlayarak o bireyin eğitim-öğretim sürecinden kopmamasını ve ilgisinin canlı tutulmasını sağlayabilecektir.
- Verilen bir ders için teknolojik olanaklardan ne kadar çok istifade edilirse öğrencilerin derse olan ilgisi ve başarısı da o kadar çok artar. Yanlış!
Doğrusu: Başarı o kadar çok düşer! Çok basit bir yaradılış kuralı vardır. İnsanoğlu 'aynı anda' birden fazla iş ile ilgilenemez. Bir ödevi moodle üzerinden verip, internetteki bir site üzerinden pratiğini yaptırıp, skype üzerinden destek verip bir de kitabın CD'sinden pratiklerini yaptırıp, test etmek (sınavını vermek) öğrencinin dikkatini dağıtacağı gibi, bireyde ders ve kullanılan materyallere karşı odaklanma sorununu ortaya çıkaracaktır. Burada öğretmen, dersinde kullanacağı teknolojiyi dikkatlice seçmeli, kararında ve kararlılıkla uygulamalıdır. Bir diğer deyişle, öğretmenin sınıf içerisinde kendi sorumluluğunda olan yani anlatması gereken bir konuyu teknoloji yoluyla öğrencilere aktarmak istemesi kolaylıktan başka birşey değildir. Bu tercih ya öğrenme süresini uzatacaktır ya da başarısızlıkla sonuçlanacaktır.
- Dil öğretiminde teknoloji kullanımı öğrencinin iletişim kurabilme yetisini geliştirecektir. Eskiden, yani teknolojik imkanlar bu kadar yaygın ve çeşitli değilken öğrencilerin birçoğu ders öğretmeni ve sınıf arkadaşları ile iletişim kuramamaktan şikayet ederlerdi. Bunun sonucunda öğrenci ya kendi

kabuğuna çekilir ya da o dersten ve ortamdan soğurdu. Günüümüzde teknolojinin kullanımı öğrencilerin bu sorunu aşmalarında onlara yardımcı oluyor. O ders için oluşturulan bloglarda veya Whatsup guruplarında öğrenciler sınıf arkadaşları ile bir konuyu ivediyetle tartışabiliyor ve ders eğitimci ile moodle, skype, vb. programlar vasıtası ile iletişim kurabiliyorlar. Böylelikle, sınıf ortamına ek olarak daha interaktif bir eğitim-öğretim ortamı oluşturulmakta ve sınıfta anlaşılmayan veya sorulmaya fırsat bulunamayan, tartışılmayan konulara açıklık getirilebilmektedir.

- Dil öğretiminde 'Uzaktan Eğitim' imkanı birçok bireye dil öğrenme fırsatı sunmaktadır. İşlerinden ötürü dil öğrenmeye veya yabancı dilini geliştirmeye fırsat bulamayan bireyler, uzaktan eğitim vasıtasıyla maliyet, zaman ve mekan avantajlarından istifade edebilmektedirler. Her ne kadar uzaktan eğitimin bazı hususlarda pek avantajlı olmadığı bilinse de, sağladığı avantajlardan ötürü birçok birey için kurtarıcı rolündedir. Dikkat ve özenle hazırlanmış bir uzaktan eğitim programı bireyin dil öğrenme hayalini gerçekleştirebilmektedir. Ancak, birçok hususta da olduğu gibi, uzaktan eğitimde de 'piyasa fırsatçılarının' tuzaklarına düşülmemelidir. Programın ne zamandan beri faal olduğu, kimler tarafından hazırlandığı, programı hazırlayan personelin akademik geçmişı, programın maliyeti, eğitim süresi ve sonunda elde edilecek avantajlar, programın öğrenci için teknolojik altyapı maliyeti, şu ana kadar kaç kişinin istifade ettiği ve program referansları titizlikle araştırılmalıdır.

Sonuç olarak, dil eğitim ve öğretiminde teknolojinin kullanımı günüümüzde kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Evet, bu bir ihtiyaçtır ama zorunluluk değildir! Bireylerin ihtiyaçları göz önüne alınarak ve teknolojik imkanlardan yararlanılarak hazırlanmış bir ders, gerek öğretmen gerekse öğrenciye birçok avantaj sağlamaktadır. Burada anahtar husus ise o teknolojinin bilinçli ve belirli bir amaç için yeri geldiğinde dikkatli ve bilinçli olarak kullanılmasıdır.